

PRZEKŁAD (94) *sb m*

e *prawdopodobnie jasne* (tak w prze-); -åd; -ad- (49), -åd- (7); -ad- : -åd- *BudBib* (6:2), *BudNT* (10:4), *CzechRozm* (10:1).

sg *N* przekład (20). ◇ *G* przekładu (27). ◇ *D* przekładowi (1). ◇ *A* przekład (18). ◇ *I* przekład(e)m (1). ◇ *L* przekładzie (16). ◇ *pl* *G* przekład(o)w (4). ◇ *A* przekłady (5). ◇ *L* przekładzi(e)ch (2).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w.

1. *Tekst przetłumaczony z innego języka* (82) : Záiłte łam Ieronim piłze/ iż iáko picie vtraca łmák by nalepłze było/ gdy ie ziednego naczynia do drugiego/ á z drugiego do trzeciego y do czwartego przelewáią. tákże y przekład/ gdy iy nie zárázem z onego ięzyká czynią/ w ktorem one kšięgi nápiłano/ ale przez drugi ięzyk bywa przepułzczan/ niemoże być łzczyry ani dołkonáły. *BudBib* b2, b, bv, b2, b3; Acz łię ia Leopolićie ták sławnemu człówekwowi więcey niż mnichowi dziwuię/ że łię podiáwłzy tego przekłádu popráwić/ tych ták łzpetnych á práwie dziećinných omyłk nieobaczył *BudNT przedm* c3; Ono też mieyłce 1. Korint. 8. wirłz 6. wtem to przekładzie známienićie z fáłżowano. *BudNT przedm* c5v; Co iednák nie przeto mowię/ żebych ten przekład zá práwie dołkonáły miał/ álbo za táki ktoryby žádney poprawy nie potrzebował. *BudNT przedm* d2, *przedm* a6, c3, c5, d, dv; *CzechRozm* 127v [2 r.], 128v; ten przekład ktory Erałmus gáni/ zgadza łię zinfzemi Graeckimi/ á k temu bárzo łtárymi exemplarzámi. *WujNT przedm* 11, *przedm* 17 [2 r.].

przekład czego (11): Ku włzem wierným tych kšiężek czytelnikom/ przedmowá Sim: Budnego na nowy Nowego tełtámentu przekład. *BudNT przedm* b, *przedm* a2v, a5v; tákże połpoliće przekład greckiey Bibliiey zowá łiedmdziełát *CzechRozm* 139; tákże łię y o to [*ksiądz Powodowski*] gniewa y przymawia (*fol.56.*) zem tych łłow w przekłádzie nowe⁸⁰ Tełtámentu 1.Iohan.4. nie włóżył. *CzechEp* 75, 375; A co łię tknie Nowých tełtámentow/ baczyli to dobrze/ iż łię ich ták wiele námnożyło/ że káżdá łektá ma łwoy włáłny przekład Nowego tełtámentu. *WujNT przedm* 2; Oprocz textu Graeckiego y Láćinłkiego/ miałem też przed oczymá włzytkie przekłády Nowego Tełtámentu Polłkie/ Krákwłłkie/ Brzełłkie/ Niełwiewzki/ Budnego y Czechowicow/ á czáłem też y Czełłki *WujNT przedm* 21, *przedm* 2, 9, 10.

przekład czyj [*w tym: pron poss* (15), *G sb i pron* (12), *ai poss* (4)] (31): Bo ma łię prawdá mowić/ że oni mili Brzełłcy łłumáćze/ ácz w Grecłkim ięzyku nie łádá iako byli vczeni/ włzákże znać to po iych przekłádzie/ iż cudzemi oczymá pátrzyli. *BudBib* c2; aby ći náłzy (ktorzy ielzćze łá żywi) Brzełłcy łłumáćze/ tego łwego przekłádu poprawili *BudBib* c3, b3 [2 r.], b4; Ten [*Kimbar archimandrył*] gdy czáłem Ewánielia czytał/ bárzo łię fráłowywał ná słowá Ebreyłłkie/ Syrłłkie/ Greckie/ Láćinłłkie (ktore łłumáćz Słowiełłki pozostáwił w przekłádzie łwoiem) że iych nierozumiáł. *BudNT przedm* b7; Weyrzy tylko wiego [*krakowskiego łłumáczá*] przekład naydziełz łię czemu łmiać álbo ráđłzey częgo żáłowáć. *BudNT przedm* c3; Ten [*przekład*] ktoryć tu oto podawam zá moy znam/ Bo nie iednom one cudze odmiány znie⁸⁰ wyrzucił/ álem też y łwego onęgo przekłádu poćiołáł. *BudNT przedm* d, *przedm* a2v, a5v [2 r.], c5, d, d2v (12); Wiem to/ iż też ták niektorzy trzymáią/ á włzáłczzá co przekłádu Bezinego náłłáduią *CzechRozm* 201v, 52, 126v, 201v; *CzechEp* 155; włpomina ielzćze Budny iákił inłzy przekład nieiákie⁸⁰ Stániłłwá Murzynowłłkiego/ w Krolewcu wydány/ ktoregom ia nie widziáł. *WujNT przedm* 2; Bo Bezá przekłádu Erałłmowęgo popráwuie/ y Káłłtálonow gáni.

WujNT przedm 10; Strzeż się y przekładu Beziniego/ Brzelkiego y Czechowicowego/ ktorzy miałto Przeyzrzenia Bożego położyli/ Opátrznostíá Bożą *WujNT 403*; Przekład 70. tłumáczow Graecki *WujNT 777 marg, przedm 2, 3, 10 [2 r.]*, 21.

W połączeniu z nazwą języka przekładu [przydawka + przekład (14), przekład + przydawka (9)] (23): iż on ktorykolwiek był tłumacz [...] nie ze zródłá ięzyka Ebreyfskiego/ ále z przekładu Greckiego księgi Itárego przymierzá przetłumáczył. *BudBib b2, b2v*; Ná oftátek/ czemu do Czeskiego przekładu nie weyrzeli/ żeby w taką háńbę nie wpádli? *BudNT przedm c3v*; Co się słowieńkiego przekładu dotycze/ temu też ia nie tylko niegánień/ ále się wniem wielce kocham. *BudNT przedm c5*; Lácińki tłumácz Itárfzy niż Słowieńki y dla tego Lácińki przekład prawdziwfy. *BudNT przedm c7 marg*; A ták y ia tego o moiem przekładzie nie mowię/ żeby iuz prózen od omyłek był/ chybá to rzec mogę/ że nad ine polskie przekłady iest łczyrfzy/ Bo wniem y przyład mnieny/ y iellifię nie myślę włáfniey przełożon. *BudNT przedm d2v, przedm bv, c5 [4 r.]*, *k. li marg, Kk3*; Bo przekład grecki Itáry/ infzych łłow wżywa/ á Nowy zaś infzych: Tákże też y lácińskie Itáre y nowe roznych łłow wżywáią. *CzechRozm 127, 125v, 126v, 128, 137v; CzechEp 375*; haeretycy dżisieyfzy/ ktorzy wzdárdziwfy Itárą Lácińką editią/ nowe Lácińskie przekłady z Graeckiego wczynili/ [są między sobą różni i niezgodni] *WujNT przedm 10, przedm 21, s. 777 [2 r.]*.

W połączeniu z przymiotnikiem od nazwy miejsca powstania przekładu [przekład + przydawka (3), przydawka + przekład (2)] (5): niektorzy tę názę pracę zá niepotrzebną po Brzelkiem y Krákówkiem przekładzie powiedác śmieią *BudBib bv, b2*; A nie wierzyli mi *X(iędz) K(anonik)* niechże się Chryzostomá y Theofiláktá porádzi: ábo náwet przekładu Kompluteńkiego/ ktory nie dawno Lowánienfes z nowu popráwiony wydáli. *CzechEp 267; WujNT przedm 21, s. 403*.

W połączeniu z przymiotnikiem od nazwy orientacji wyznaniowej (2): Bo chociaż by ták ty łłowá łam [św. Paweł] nápił/ (o czym mnodzy wáptią/ bo ich w pópolitym Itárym Papięskim przekładzie/ nie máłz: y Erałmus Roterodam/ to pokázuie/ iż w nich to łłow Bog przydano *CzechRozm 39v*; Iest tego fáłszerstwá bárzo wiele w tych wżytkich przekádzích kácerfskich *WujNT przedm 8*.

W charakterystycznych połączeniach: przekład Biblijej (2), Nowego Testamentu (Przymierza) (8), Pisma Świętego; przekład czeski, grecki (6), láciński (6), polski (4), słowieński (5); przekład dawny (2), nowy (5), stary (5); przekład kacerski, papięski, pospolity, prawy, sławny; przekład ganić, mieć za doskonały, sfálszowác; poprawić przekładu.

Wyrażenie: »przekład siedmdziesiąt, 70 tłumaczow« = Septuaginta (2:1): Ktorego przedsięwżięcia Dáwidowe^{go}/ á nie przekładu siedmdziefiát tłumáczow pilnując Pifarz listu do Hebreow/ nie z Bogiem też łámym ále z ánioty człowieká przypodobywa *CzechRozm 52, 126v*; Przekład 70. tłumáczow Graecki. *WujNT 777 marg*.

Szereg: »przekład i wykład« (2): Eructauit cor meum verbum bonum. To iest wedle przekładu y wykładu *X(iędz) K(anonika)* fol.16.etc. Wyżinęło ferce moie łłow dobre *CzechEp 155, 151*.

2. Przetłumaczenie na inny język; interpretatio, metaphrasis Cn (12) : [Erazm Roterodamski] się był naprzod ná rozmaite Itáre księgi łpółobił [...] ze Włoch/ z Hiszpaniey/ z Fránciey/ z Angliey/ y ze wżey Germaniey/ żeby z nich pomoc ku lepszemu przekádowni miał. *BudNT przedm b5*; ktory

[papież Grzegorz] wyrozumiałwszy potrzebę tego przekładu/ dopuścił aby od náleznych Biblia ná Polłki ięzyk/ ále pilnie á wiernie/ przełożona była. *WujNT przedm 3, przedm 8.*

przekład czyj [zawsze: *G pron*] (3): Przydáie potym Dániel ty słowá: y tak rozumieć o łobie będzie (álbo wedle inżnych przekładu/ myślić o tym będzie) *CzechEp 381, 200*; Tu nieśłufznie Budny łtrofuie tłumaczá Lácińłkiego/ iákoby tak przełożył; Máłe światło. Ale znác że Budny nie rozumiał przekładu iego: *Adhuc modicum lumen in vobis est*. To iełt/ ielzcie (nie máłe światło/ ále) máło/ ábo ná máły czas światło iełt z wámi. *WujNT 358.*

Wyrażenia: »przekład z [jakiego] języka« (1): [oznaczenie] wł: znaczy włafnie: ábo włafny przekład słowá z Lácińłkiego/ ábo z ktorego innego ięzyká. *WujNT przedm 30.*

»omyłny przekład« (1): Iełt tákich omyłnych przekładów v Bezy niemáło/ ále ie dla przedłuzenia opułzczám. *BudNT przedm c2v.*

»prawdziwy [= *wierny*] przekład« (1): Kto łię w vprzędzionych słowkach więcey niż w prawdziwym przekładzie kocha/ ma one pirwłze sławne przekłady/ niech ie czyta. *BudNT przedm dv.*

»przekład słowa« (2): Iużemći znác dał/ iż wykład tákowy/ iełt łzczyrym wymyłem ludzkim: kthory vrołł/ częłściá z złego przekładu słowá greckiego/ częłściá też z omamienia duchá onego nieczyłtego. *CzechRozm 25v; WujNT przedm 30.*

»włafny [= *włafciwy*] przekład« (1): *WujNT przedm 30 cf* »przekład z [jakiego] języka«.

»zły przekład« (3): Ták łię Lácińłki tłumacz ná przodku Ewán-ielionu Ioháná ł: omyłł/ y innym Tłumáčóm powod do złego przekładu/ y do wymyłenia wieczności łyná Bożego/ dał. *BudNT przedm c, k. Kk3; CzechRozm 25v.*

Synonimy: przetłumaczenie, tłumaczenie.

Cf **PRZEKŁADANIE, PRZEŁOŻENIE**